

۱۰۰٪

**آموزش معنویت و مراقبت معنوی
در پرستاری**

۱۳۹۷

سرشناسه	: هدایتی، الهام، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش معنویت و مراقبت‌های معنوی در پرستاری / تالیف و ترجمه الهام هدایتی، مریم حضرتی.
مشخصات نشر	: تهران : انتشارات خسروی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۶۵ص.
شابک	: 978-600-209-265-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: پرستاری و مراقبت روحی
موضوع	: Spiritual care (Medical care)
موضوع	: پرستاری -- جنبه‌های مذهبی
موضوع	: Nursing -- Religious aspects
شناسه افزوده	: حضرتی، مریم، ۱۳۵۸ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ م۴۵۴ / BL۶۵
رده بندی دیویی	: ۲۰۱/۷۶۲۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۴۸۷۲

عنوان:	آموزش معنویت و مراقبت معنوی در پرستاری
تالیف و ترجمه	الهام هدایتی دکتر مریم حضرتی
نوبت چاپ:	اول
تیراژ:	۱۰۰۰
قطع:	مربع
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۲۰۹-۲۶۵-۶
قیمت:	۱۵۰۰۰ تومان

انتشارات خسروی

۱۳۹۷

فهرست عناوین:

۱۳	فصل اول: مفهوم شناسی معنویت
۱۴	مفهوم معنویت:
۱۷	ویژگی‌های معنویت از نگاه مازلو:
۱۹	اتصال و بهم پیوستگی در معنویت:
۱۹	ارتباط و اتصال با خدا(توکل):
۲۱	ارتباط اتصال با دیگران(خانواده و دوستان و...):
۲۲	ارتباط و اتصال با خویشتن:
۲۳	ارتباط و اتصال با طبیعت:
۲۴	هوش هیجانی و هوش معنوی:
۲۶	ارتباط معنویت و مذهب:
۲۷	ارتباط معنویت و مذهب با سلامت جسمی:
۲۹	ارتباط معنویت و مذهب با سلامت روان و ناخشی و اجتماعی:
۳۱	معنویت از نگاه اسلام:
۳۱	تاکید بر معنویت علمی و عقلانی در اسلام:
۳۳	فصل دوم: سلامت معنوی:
۳۴	تعریف سلامت معنوی و بهزیستی معنوی:
۳۷	ابزارهای سنجش سلامت معنوی:
۳۹	بررسی مطالعات انجام گرفته در رابطه با تاثیرات معنویت و سلامت معنوی:
۳۹	نمونه مطالعات تاثیر معنویت و مراقبت معنوی بر جنبه‌های گوناگون سلامت روان:
۴۲	نمونه مطالعات تاثیر معنویت و مراقبت معنوی بر جنبه‌های گوناگون سلامت جسمی:
۴۲	نمونه مطالعات تاثیر معنویت و مراقبت معنوی در بیماران سالمند:
۴۵	فصل سوم: معنویت در پرستاری:
۴۶	نظریه‌های پرستاری در رابطه با معنویت:
۴۷	فلورانس نایتینگل: پیشه معنوی:
۴۷	مارگارت بوخارت:
۴۸	آن برادشاو: مراقبت متعهدانه:
۴۸	بتي نیومن: مدل سیستمی:

۴۹	 نظریه واتسون:
۵۰	 لزوم آگاهی پرستاران از معنویت:
۵۰	 آموزش مراقبت معنوی: چالشی برای برنامه ریزی درسی:
۵۳	 ضرورت اخلاقی و قانونی آموزش معنویت و مراقبت معنوی:
۵۵	 فصل چهارم: مداخلات معنوی
۵۶	 یادگیری رفتار معنوی:
۵۷	 آموزش انواع مداخلات معنوی:
۶۰	 آموزش مداخلات معنوی برای سالمندان:
۶۰	 آموزش خدمت مراقبتی معنوی:
۶۲	 آموزش مداخلات معنوی بر اساس فرایند پرستاری:
۶۲	 (۱) ارزیابی:
۶۵	 (۲) تشخیص پرستاری
۶۵	 ویژگیهای پریشانی معنوی:
۶۷	 (۳) برنامه ریزی:
۶۷	 (۴) اجرا:
۶۸	 (۵) ارزشیابی:
۶۹	 آموزش مراقبت معنوی در بیماران مشرف به مرگ:
۷۰	 مراقبتهای معنوی پیشنهادی در بیماران مشرف به مرگ
۷۰	 مراقبتهای معنوی در بیماران مشرف به مرگ بستری
۷۰	 مراقبتهای معنوی در بیماران مشرف به مرگ غیربستری
۷۱	 موانع مراقبت و مداخلات معنوی:
۷۱	 (۱) موانع داخلی:
۷۱	 (۲) موانع خارجی:
۷۱	 (۱) موانع مربوط به پرستار:
۷۲	 (۲) موانع مربوط به خود بیمار:
۷۲	 (۳) موانع مربوط به کارکنان حرفه‌های دیگر بیمارستان:
۷۲	 (۴) موانع مربوط به امکانات:
۷۵	 فصل پنجم: آموزش گام به گام مراقبت معنوی با طرح یک پژوهش مداخله ای
۷۶	 آموزش گام به گام مراقبت معنوی با طرح یک پژوهش مداخله ای:
۷۶	 عنوان پژوهش:

۷۶	بیان مسئله:
۷۷	نوع پژوهش:
۷۷	نحوه اجرای مداخلات معنوی مذهبی:
۷۸	شرح مداخلات معنوی مذهبی:
۷۸	کتابچه معنوی جملات بزرگان:
۷۸	بخشش و امیدواری از نگاه بزرگان:
۷۸	مقدمه:
۷۹	گذشت و بخشش در آئینه آیات و روایات:
۷۹	گذشت و بخشش در آئینه کلام بزرگان:
۸۰	امیدواری در آئینه آیات و روایات:
۸۰	امیدواری در آئینه کلام بزرگان:
۸۲	ابزار گردآوری اطلاعات:
۸۵	پرسشنامه اضطراب اسپرینگز:
۸۷	پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی:
۸۷	نتیجه پژوهش:
۸۹	کاربرد نتایج:
۹۱	منابع:

مقدمه:

اهمیت معنویت و رشد معنوی در انسان، در چند دهه گذشته به صورتی روز افزون توجه روانشناسان و متخصصان بهداشت روانی را به خود جلب کرده است. پیشرفت علم روانشناسی از یک سو و ماهیت پویا و پیچیده جوامع نوین از سوی دیگر، باعث شده است که نیازهای معنوی بشر در برابر خواسته‌ها و نیازهای مادی قد علم کنند و اهمیت بیشتری بیابند. چنین به نظر می‌رسد که مردم جهان، امروزه بیش از پیش به معنویت و مسائل معنوی گرایش دارند و روانشناسان و روان‌پزشکان نیز به طور روزافزون دریافته‌اند که استفاده از روش سنتی و ساده برای درمان اختلالات روانی کافی نیست. به همین دلیل بررسی علمی معنویت یکی از مباحث مهم و رایج در بهداشت جسمی و روانی شده است.

در سال ۱۹۹۲ سازمان جهانی بهداشت این سوال را عنوان کرد که آیا جنبه‌های معنوی^۱ را باید در تعریف سلامت^۲ وارد کرد؟ چنانچه پس از آن، افزودن سلامت معنوی^۳ را به ابعاد سلامت پیشنهاد کرد و آن را جهت رشد و تکامل انسان امر مهم و اجتناب ناپذیر مطرح ساخت. در سال‌های آخر قرن بیستم، دولت‌های کشورهای اروپایی در "مأموریت‌های جدید" در توسعه اجتماعی^۴ متعهد شدند که به نیازهای معنوی جامعه‌های خود در سطح فردی، خانگی و جامعه توجه کنند و سیاست‌های خود را با دید سیاسی، اقتصادی، اخلاقی و معنوی برای توسعه اجتماعی مطرح نمایند.

علیرغم پیشرفت‌های بسیاری که در پذیرفتن جنبه معنوی سلامت صورت گرفته است، بجز روان‌درمانگرها و مشاوره‌های دینی و معنوی در بیمارانی که در انتهای زندگی یا مبتلا به بیماری‌های صعب‌العلاج هستند، بعد معنوی در مباحث و تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی سلامت عمومی و ارتقای سلامت در همه جهان مغفول مانده است. این امر در نوشته‌ها و تحقیقات سلامت نیز دیده می‌شود. بطوریکه از مجموع ۶۰۰ خلاصه مقاله‌ای که برای کنفرانس سالیانه انجمن اروپایی بهداشت عمومی در سال ۲۰۱۰ ارسال شده بود، فقط یک خلاصه مقاله به بعد معنویت در سلامت پرداخته بود. در آموزش عالی پزشکی نیز تغییر چشمگیری در ارائه مراقبت‌ها از بیماران با تاکید بر جنبه‌های معنوی داده نشده است. بطور مثال بر اساس تحقیقات انجام شده، اگرچه ۹۵-۹۰ درصد مردم آمریکا می‌گویند که خدا را می‌شناسند و ۶۰ درصد آنان اظهار می‌دارند که "دین" در زندگی و سلامت آنان بسیار مهم است، اما در کلینیک‌های

^۱ Spiritual

^۲ Health

^۳ Spiritual health

مشاوره و مراکز درمانی فقط در ۲۱ درصد موارد از اثرات دین و معنویت در بازگشت سلامت به مددجویان استفاده می‌گردد.

پیوند عمیق فرهنگ اسلامی ایرانی سرزمین ما با مفهوم معنویت به گونه‌ای است که در گذار تاریخ، سلامت و معنویت چنان درهم تنیده که یکی از مهمترین بایسته‌های علم طبابت رسیدن به درجات عالی در حوزه علوم انسانی وقت از جمله علم فلسفه و کلام بوده است که پزشکان را از دایره محدود درمان بیماری‌های تن به حکیم شدن سوق می‌داده است. شاید مهمترین تمایز حکمت با طبابت همین توجه به ابعاد فراجسمانی انسان باشد. چیزی که مهمترین بعد وجودی حکیم و نیز بیمار اوست. با وجود تمام اهمیتی که در فرهنگ و دین ما برای معنویت قائل گشته است، اما متأسفانه منابعی که بتواند راهنمای مناسبی برای مراقبین بهداشتی برای رسیدن به این هدف ارزشمند باشد، بسیار محدود است. مطالعه حاضر که با این هدف تالیف شده، یک رویکرد نظری است که در پنج فصل، ضمن ارائه تعریف و توصیف کاملی از معنویت و سلامت معنوی، به شناساندن تاثیر این بعد از ابعاد سلامت بر بهبود بیماران پرداخته و روش‌های علمی و مشاوره‌ای مراقبت معنوی به مراقبین بهداشتی بخصوص پرستاران جهت انجام مراقبت بهتر و جامع‌تر مددجویان مورد بحث بررسی قرار داده است. در این مطالعه از کلیدواژه‌های سلامت معنوی، مراقبت معنوی، معنویت، رزیلیانس، معنوی و غیره در پایگاه‌های اطلاعاتی ساینس دایرکت^۱، اسکوپوس^۲، پاب مد^۳، اس‌ای دی^۴، گ‌گل اسکالر^۵ و ایران مدیکس^۶ و چندین کتب با عناوین معنویت و مراقبت معنوی جستجو انجام شد. آخرین فصل کتاب نیز آموزش گام به گام مراقبت معنوی می‌باشد که بر اساس فرایند پرستاری بوسیله طرح یک پروپوزال مدافعی که توسط اینجانب و همکارانم انجام شده است، ارائه می‌گردد. امید است بتوانم گامی هرچند کوچک در اشاعه و ارتقاء مراقبت معنوی مددجویان توسط مراقبین بهداشت بخصوص پرستاران که باز منحصراً مراقبت در مراکز درمانی قلمداد می‌گردند را بردارم.

¹ Science direct

² Scopus

³ Pub med

⁴ SID

⁵ Google scholar

⁶ Iran medix